

Araştırma Makalesi/ Research Article

Tolga Fahri ÇAKMAK

Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Turizm Fakültesi/ Assoc. Prof., Zonguldak Bülent Ecevit University, Faculty of Tourism

e-mail: tolgefahricakmak@gmail.com

Şeyma ÖZKAN

Bilim Uzmanı

e-mail: seymaaokann@gmail.com

Özet

Turist rehberliği meslek odaları, 2012 yılında kabul edilen 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu uyarınca, her üç yılda bir olağan genel kurul toplantısı düzenleyerek; yönetim kurulu, denetim kurulu ve delege seçimlerini gerçekleştirmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2021 yılında 4. Olağan Genel Kurul'unu gerçekleştiren ve üye sayısı en çok olan 5 bölgesel rehber odasının seçim sonuçlarını içerik analizi ile değerlendirmektir. Çalışma kapsamında ilk olarak genel kurulda aday olan oda başkanı adayları, yönetim kurulu üyesi adayları ve delege adayları toplam aday sayısı, adayların cinsiyetleri ve dilleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise meslek odalarının oy verebilecek üye sayısı ile oy veren üye sayısı oranlarını karşılaştırılarak oda organlarının toplam üyelerin yüzde kaç ile belirlendiği hesaplanmıştır. Elde edilen bulgular arasında önemli bilgiler yer almaktadır; erkek turist rehberlerinin kurullara adaylık oranı kadın turist rehberlerine göre çok daha yüksektir, adaylar büyük oranda İngilizce dilinden turist rehberidir ve bu dili Almanca, Fransızca, İtalyanca dilleri takip etmektedir. Çalışmada elde edilen bir diğer bulgu ise olağan genel kurullara katılımların çok düşük olduğu ve meslek odasına bağlı turist rehberlerinin oransal olarak çok küçük bir kısmının oda başkanlarının belirlenmesinde rol oynadığıdır.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği Meslek Kanunu, Turist Rehberleri Odası, Olağan Genel Kurul, Seçim.

A Research on the Ordinary General Assembly Elections of the Professional Chamber of Tourist Guides

Abstract

Tourist guide professional chambers hold an ordinary general assembly meeting every three years in accordance with the Tourist Guide Profession Law No. 6326 adopted in 2012; and hold board of directors, audit board and delegate elections. The aim of this study is to evaluate the election results of the 5 regional guide chambers with the highest number of members, which held their 4th Ordinary General Assembly in 2021, through content analysis. Within the scope of the study, firstly, the chamber president candidates, board member candidates and delegate candidates who were candidates in the general assembly were evaluated within the framework of the total number of candidates, gender and language of the candidates. In the second stage of the study, the number of members who can vote and the number of voting members of the professional chambers were compared and the percentage of the total members that determine the chamber bodies was calculated. The findings of the study include the following: the rate of candidacy of male tour guides for the boards is much higher than that of female tour guides, the candidates are mostly English-speaking tour guides, and this language is followed by German, French and Italian. Another finding in the study is that participation in ordinary general assemblies is very low, and a proportionally very small portion of tourist guides affiliated with professional chambers play a role in determining chamber presidents.

Keywords: Tourist Guide Profession Law, Tourist Guides Chamber, Ordinary General Assembly, Tourist Guidance, Election.

Makalenin Künyesi/ Article Information: Çakmak, T.F. & Özkan, Ş. (2024). Turist Rehberliği Meslek Odaları Olağan Genel Kurulları Üzerine Bir Araştırma, *Turist Rehberliği Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5 (2), 86-102.

* Bu çalışma, 24-25 Mayıs 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen VI. Ulusal Turist Rehberliği Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Gelişen dünyada yaşanan ekonomik, sosyal, çevresel, kültürel değişimler beraberinde pek çok ihtiyacı da meydana getirmiştir. Yaşanan değişiklikler ile insanların turizm alışkanlıkları da etkilenecek ihtiyaçlar çerçevesinde yer edinmeye başlamıştır. Dolayısıyla insanların turizme olan yöneliminin sonucu olarak uluslararası seyahatlerin sıklığı da artmıştır. Uluslararası seyahatlerin artması, ülkelerin turizmden elde ettiği geliri de eř zamanlı olarak etkilemiştir. Bu bağlamda turizmden beklentileri olan ülkeler sektörün gelişebilmesi için önemli adımlar atarak ulusal ekonomiye daha çok katkı sağlanabilmesi için ekstra bir çaba içerisine girmişlerdir (Usta, 2016).

Sosyal bir varlık olan insan, ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına günümüze kadar topluluklar halinde yaşamıştır. İhtiyaçlarının karşılanabilmesi ve giderilebilmesi için çoğu zaman güçlüklerle karşılaşan insanoğlu, bu güçlükleri birliktelik oluşturularak giderilebilmektedir. Dolayısıyla güçlük yaşayan grup ve kişiler kendilerini daha iyi ifade edebilme fırsatı yakalamak adına çeşitli örgütler kurarak buradan faaliyetlerine devam etmektedir (Kılıç & Hacıoğlu, 2018: 239). Buradan hareketle günümüzde yer alan her bir mesleğin kendilerini temsil edebilecek ve sorunlarına yön verecek bir örgüt veya derneğe ihtiyacı olması muhtemeldir.

Turizm sektörünün önemli yapı taşlarından biri olan turların ve tur programlarının gerçekleştirilmesinde pek çok turizm paydaşı rol oynamaktadır. Turist rehberleri hem turların gerçekleştirilmesinde hem de bir destinasyonun tanıtılmasında başrol konumundadırlar (Öter & Sarıbaş, 2018). Ülke ekonomisine oldukça önemli katkı sağlayan ve bir hizmet sektörü olan turizmde beklentilerin karşılanabilmesi noktasında çalışanların büyük bir titizlik ve düzen içerisinde mesleklerini icra etmeleri gerekmektedir. Bütün turizm çalışanları içerisinde turist rehberleri turistlerle en çok vakit geçiren, onlarla tur sırasında ve sonrasında en fazla iletişimi kuran kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla turist rehberliği mesleğinin kamu otoritesi tarafından kontrol edilmesi oldukça önem taşımaktadır (Düz, 2016: 17).

Ele alınan çalışmada 2021 yılında 4. Olağan Genel Kurulu gerçekleştirilen ve Türkiye kapsamında üye sayısı en çok olan beş bölgesel rehber odalarına ait seçim sonuçlarının içerik analizi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ilk olarak genel kurulda aday olan oda başkanı adayları, yönetim kurulu üyesi adayları, denetim kurulu adayları ve delege adayları incelenmiştir. Bu incelemeler toplam aday sayısı, adayların cinsiyetleri ve dilleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise meslek odalarına bağlı oy verebilecek üye sayısı ile oy veren üye sayısının oranları karşılaştırılarak, oda organlarının toplam yüzde kaç üye ile belirlendiği hesaplanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde, turist rehberliği mesleki sorunlar kapsamında pek çok başlık kendisine yer bulurken sektör içerisinde önem içeren olağan genel kurullar ile ilgili hiçbir çalışmaya rastlanılmadığı görölmektedir. Olağan genel kurullarda aday olan turist rehberleri üzerine yapılan değerlendirmeler ve kurullara katılım sayısı konularının bilimsel çerçevede ele alınması ve analiz edilmesi, ilerleyen dönemlerde gerçekleşecek olan olağan genel kurullara yön verebilir niteliktedir. Ayrıca alanyazında daha önce bu konuda bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmanın bundan sonra yapılacak diğer çalışmalar için de yol gösterici ve ışık tutacak nitelikte olacağı düşünölmektedir.

Kavramsal Çerçeve

Mesleki Örgütlenme ve Mesleki Örgütlenmenin Amaçları

Geçmişten günümüze değin insanlar belirli amaçları ve ihtiyaçları karşılama noktasında bilinçli veya bilinçli olmadan topluluklar halinde hareket etmişlerdir. Bu amaçlar zaman içerisinde toplu yaşam ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Toplu yaşam içerisindeki düzenin ve devamlılığın sağlanabilmesi için de kurallar ve ilkeler oluşmuştur. İlke ve kuralların oluşması ise örgüt kavramının insan hayatı içerisinde yer edinmesine zemin hazırlamıştır (Koç & Topaloğlu, 2012).

TDK'nın tanımına göre örgüt kavramı, ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelen kişilerin veya kurumların oluşturmuş olduğu birlik yapısıdır (TDK, 2022). Örgütler elde bulunan insan, sermaye ve bilgi kaynaklarını anlamlı bir şekilde bir araya getirilmesini sağlayan ve ulaşılmak istenilen noktaya taşıyan ortam olarak ifade edilebilmektedir.

Örgütler sadece arkadaşlık ihtiyacını sağlamak amacıyla kurulabileceği gibi sosyal, kültürel ve ekonomik nedenler ile de kurulabilmektedirler. Zaman içerisinde kurulan örgüt yapısı içinde farklı örgütlenmelerde meydana gelebilmektedir. Kuruluş içinde görev ve yetkinliklerin iyi bir şekilde aktararak belirlenmesi, bireyler arası etkin iletişimin ve faydalı iş birliklerinin sağlanabilmesi, özellikle de mesleki sorunların çözüme ulaşması ise iyi bir örgütlenme ile sağlanabilmektedir (Kiper & Koştu, 2010: 3).

Meslek örgütleri kavramsal olarak ele alındığında; ortak meslek gurubuna bağlı bir topluluk insanın mesleki ihtiyaçlarını ve çıkarlarını korumaya yönelik oluşturdukları organizasyon olarak ifade edilmektedir. Dünya üzerinde var olan her mesleğin çoğunlukla gönüllü, devletten bağımsız ve devlet odaklı olmak üzere oluşmuş olduğu bir örgütlenmesi mevcuttur. Bu mesleki örgütlerin genel olarak ortaya çıkış süreci iki temele dayanmaktadır. Bunlardan ilki mesleğe yönelik olup grup çıkarlarının korunmasına yöneliktir. İkincisi ise topluma ve devlete yönelik olup toplumsal ihtiyaçların ve kamu yararının korunmasına yöneliktir (Devlet Denetleme Kurulu, 2009: 13; Saatci, 2021). Dolayısıyla meslek örgütlerinin oluşmasında bazı amaçlar bulunmaktadır. Bu amaçlar ise şu şekildedir (Devlet Denetleme Kurulu, 2009; Akay vd., 2014; Öter, 2023):

- Mesleki hürriyeti kazanmak ve haklarını savunmak.
- Meslekle ilgili sorunlara çözüm üretmek.
- Meslekte profesyonelliği artırarak statü elde etmek.
- Meslek üyeleri için daha iyi çalışma koşullarını hazırlamak.
- Meslek üyeleri arasındaki birlikteliği sağlamak.
- Mesleği kamu kurum ve kuruluşlarına karşı temsil etmek.
- Meslek çalışma esaslarını belirlemek ve meslek görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesini sağlamak.
- Mesleğin yasal mevzuatının oluşturulmasını sağlamak.
- Mesleğin sunacağı hizmetin kalitesini artırmak.

Bu maddeler ışığında örgütlerin işletmeler ve sektör temsilcileri ile birlikte iş birliği yaparak hareket etmesi, meslek grup ve dernekleriyle koordineli bir şekilde

faaliyetlerini sürdürmesi hem sektör için hem de meslek üyeleri için son derece önem taşımaktadır (Gümüş, 2008).

Turist Rehberliği Mesleği ve Turist Rehberliğinde Mesleki Örgütlenmenin Yeri

Meslek kuruluşları meslek standartlarının belirlenmesinde önemli ölçüde rol oynamaktadır. Bu meslek kuruluşları meslek standartlarına sahip olan kişilerin yetiştirilmesi ve mesleki bilgi, beceri, değişim ve yeniliklere ayak uydurabilmeleri için çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır (Karataş & Şaşmaz, 2013). Turizm sektöründe ise belli kalitede hizmet ve turist tatminini sağlamak için ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli turizm alanlarında örgütler kurulmasını gerekli kılmıştır. Belirtilen örgütlerin amacı, turizm sektörü ile ilgili sorunlar üzerinde çalışmalar yaparak devlet ile sektör temsilcileri arasındaki köprüyü kurmaktır (Bayram, Ormankıran & Çelen, 2019). Bahsi geçen turizm meslek kuruluşlarının diğer amaçları ele alındığında şu şekilde bahsetmek mümkündür (Gök & Sarı, 2010: 557):

- Turizm ile ilgili konu, sorun ve çözümler üzerine bilimsel çalışmalar yapmak.
- Turizm sorunlarına yönelik çalışmalara katkıda bulunmak ve turizm ile turistik tesislerin sektör gereklerine uygun gelişmesini sağlamak.
- Turizm sektöründe yaşanan ve yaşanabilecek sorunlar ile ilgili tüm konuları gerekli mecrilere ve kamuoyuna bildirmek.

Turizm sektörü, pek çok ülkeye gelir kaynağı sağlaması açısından önem arz etmektedir. Bir ülkenin sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklarındaki çeşitlilik pek çok turist profilini kendisine çekmektedir. Turist akışının devamlılığını sağlamak ve mevcut olanı koruyarak arttırmak ülkeler için oldukça önem taşımaktadır. Dolayısıyla insan ile temas ve iletişimin son derece fazla olduğu bu sektörde turizm çalışanlarının doğrudan katkıları yadsınamaz bir gerçektir (Eser, 2018). Bir ülkenin veya destinasyonun tanıtılmasında büyük katkısı olan, ayrıca turistler ile doğrudan iletişim içerisinde olan turist rehberleri de turizm sektörü çalışanları içerisinde ayrı bir önem taşımaktadır. Mesleğin turistlere bilgi aktarma sürecindeki ve deneyim sağlama noktasında yürütme etkisi, turist ile destinasyon arasında bağ oluşturması, destinasyon bilinirliğini arttırması, satış ve tanıtımda bilgi kaynağı konumunda olması mesleğin turizm sektöründe kendi önem ve konumunu belli eden maddeler arasında yerini almaktadır.

Turist Rehberliği mesleği Osmanlı devletinden bu yana devlet tarafından ve pek çok nizamname ya da yönetmelik ile desteklenerek günümüze kadar ulaşmış olan bir meslek grubudur (Albuz vd., 2018). Mesleğin tanımı, etik değerleri ve yasal statüsü belirli bir döneme kadar var olmadığından mesleği icra etmeye çalışan rehberler pek çok sorun ile karşı karşıya kalmış ve çeşitli mücadele içerisinde bulunmuşlardır (Yenipınar, Bak & Çapar, 2014). Yaşanan zorlukların zaman içerisinde arması ise meslek yasası gerekliliğini gündeme getirmiş ve dolayısıyla da 22 Haziran 2012 tarihinde 6326 sayılı Turist Rehberliği Kanunu ile Turist Rehberleri Birliği (TUREB) kurularak yasal bir statü kazanılmıştır. Bu statü turist rehberleri meslek örgütüne kamu kurum niteliği verdiği gibi rehberlere yönelik eğitim programları hazırlamak, rehberlerin bakanlıkla, meslek örgütleri ve işletmeler ile ilişkilerini ayarlamak, mesleğe yönelik sorunları çözmek, rehberlerin çalışma saatleri ve ücretleri hakkında düzenlemeler yapmak, mesleği korumak ve geliştirmek, turları denetleme vb. gibi çeşitli misyonlar da yüklemiştir (Bayram, Ormankıran & Çelen, 2019: 277). Belirtilen kanunda meslek kuruluşları kimliği ile ilgili iki temel meslek örgütü bulunmaktadır. Bunlar; meslek odaları ve birlikleridir. Birlikler odaların üye olduğu üst bir kuruluş olarak hizmet vermektedir. Bu bağlamda TUREB 13 odayı temsil ederken bunlardan 7'si meslek

odası, 6'sı ise bölgesel meslek odası konumundadır. Turist rehberliği meslek odalarına ilişkin bilgilere Tablo 1.'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Turist Rehberleri Odalarına Ait Bilgiler

	ODALAR		KURULUŞ TARİHİ	ÜYE SAYISI
İRO	İstanbul Rehberler Odası	Meslek Odası	22 Haziran 2012	5686
ARO	Antalya Rehberler Odası	Meslek Odası	22 Haziran 2012	1897
İZRO	İzmir Turist Rehberleri Odası	Meslek Odası	22 Haziran 2012	1257
ADRO	Adana Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	196
ANRO	Ankara Turist Rehberleri Odası	Meslek Odası	11 Mart 2013	992
ATRO	Aydın Turist Rehberleri Odası	Meslek Odası	11 Mart 2013	867
BURO	Bursa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	209
ÇARO	Çanakkale Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	311
GARO	Gaziantep Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	206
MUTRO	Muğla Turist Rehberleri Odası	Meslek Odası	11 Mart 2013	503
NERO	Nevşehir Turist Rehberleri Odası	Meslek Odası	11 Mart 2013	1095
ŞURO	Şanlıurfa Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	248
TRO	Trabzon Bölgesel Turist Rehberleri Odası	Bölgesel Meslek Odası	11 Mart 2013	168

Kaynak: TUREB, <https://www.tureb.org.tr/>, Erişim Tarihi: 17.05.2024.

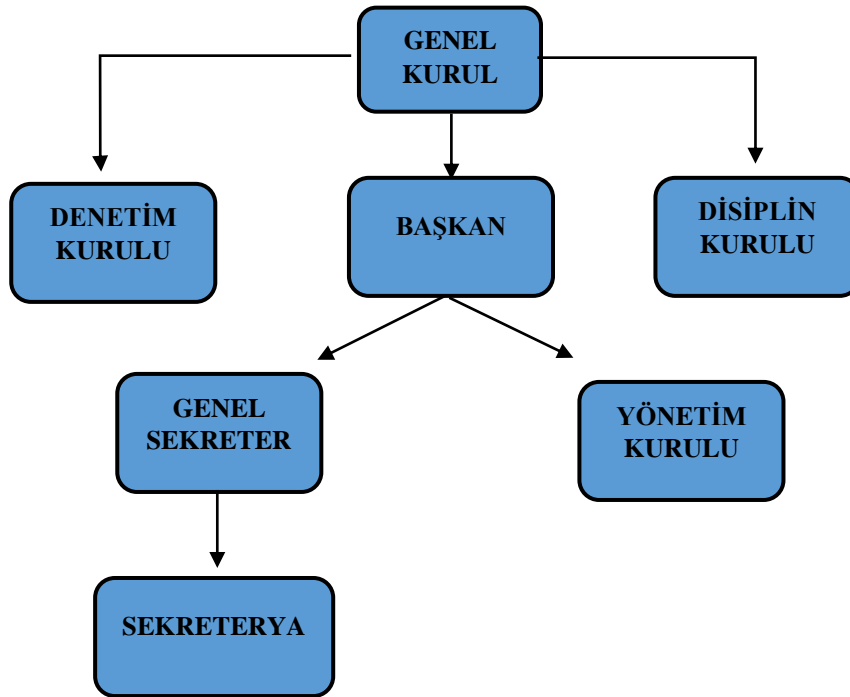
Şekil 1.'de görüldüğü üzere TUREB birlik şemasına yer verilmiştir. Buna göre birlik; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetim Kurulu ve Disiplin Kurulundan meydana gelmektedir. Odaların organları ise; genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kuruludur. Genel kurulların görevlerinden bazıları şu şekildedir:

- Yeni dönem çalışma programı ile tahmini bütçenin görüşülüp onaylanmasına veya onaylanmamasına karar vermek.
- Toplantılarda gündeme getirilmesi ya da çıkarılması gereken konuları tartışmak.
- Geçmiş dönem faaliyet raporları ile birlikte gelir ve gider hesaplarının müzakere edilip onaylanmasına ya da onaylanmamasına, denetim ve yönetim kurulunun ibra edilip edilmemesine karar vermek.
- Yönetim kurulunun sunmuş olduğu konuları görüşerek karar sağlamak.

- Cezai sorumluluğu tespit edilen organ üyeleri hakkında dava açılması veya görevden alınıp alınmamasına karar vermek.

Yönetim kurullarının görev ve yetkinleri ise şu şekildedir:

- Genel kurul kararlarını uygulamak.
- Genel kurul gündemini hazırlayarak toplantıya çağırmak.
- Faaliyet raporu ve tahmini bütçeyi hazırlayıp genel kurula aktarmak.
- Oluşturulan bütçe içinde ödenek aktarmak.
- Üyelik işlemlerini ve mesleki faaliyetlerini denetlemek ve tüketici şikâyetlerini değerlendirmek.

Şekil 1. TUREB Birlik Yapısı

Kaynak: TUREB, <https://www.tureb.org.tr/>, Erişim Tarihi: 17.05.2024

Denetim kurulu görev ve esaslarına değinilecek olduğunda olağan genel kurul toplantısından bir ay önce ya da başkanın uygun gördüğü diğer tarih aralıklarında denetim yapmaktadırlar. Yapılan her denetim sonucunda denetim raporu düzenlenerek toplantı olmasından bir hafta önce genel kurul üyelerine rapor sunulur ve ardından okunur. Disiplin kurulu ise ceza verme yetkisine sahiptir. Kurul sadece kendisine bağlı oda turist rehberleri hakkında kararlar alabilmektedir.

2014 yılında yayınlanan Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliğine (TUREB, 2024) göre oda genel kurulu, en az altı aydır eylemli olan oda üyesi turist rehberleri içerisinde; birlik genel kurulu oda başkanları ile her oda genel kurulunun kendi üyeleri arasından her elli üyesi için bir delege olmak ve üç yıl görev yapmak üzere seçeceği delegelerden oluşur. Ayrıca, delege sayısı kadar, delege sıfatının yitirildiği durumlarda seçilme sıraları baz alınarak görev dönemini tamamlamak üzere yedek delege seçilir.

Meslek kuruluşlarının yönetim kurulları, başkan dâhil olmak üzere beş asıl üyeden oluşmaktadır. Oda yönetim kurullarında asıl üye sayısı odaya üye her 200 turist rehberi için

birer kişi artırılır, ancak yönetim kurulu asıl üye sayısı başkan dâhil olmak üzere dokuz aşamaz. Başkan ve yönetim kurulu üyeleri üç yıllık süre içinde seçilirler. Süre bitiminde tekrardan olağan genel kurul gerçekleştirilir. Aynı kişi, üst üste iki dönemden fazla başkan olarak seçilemez.

Yöntem

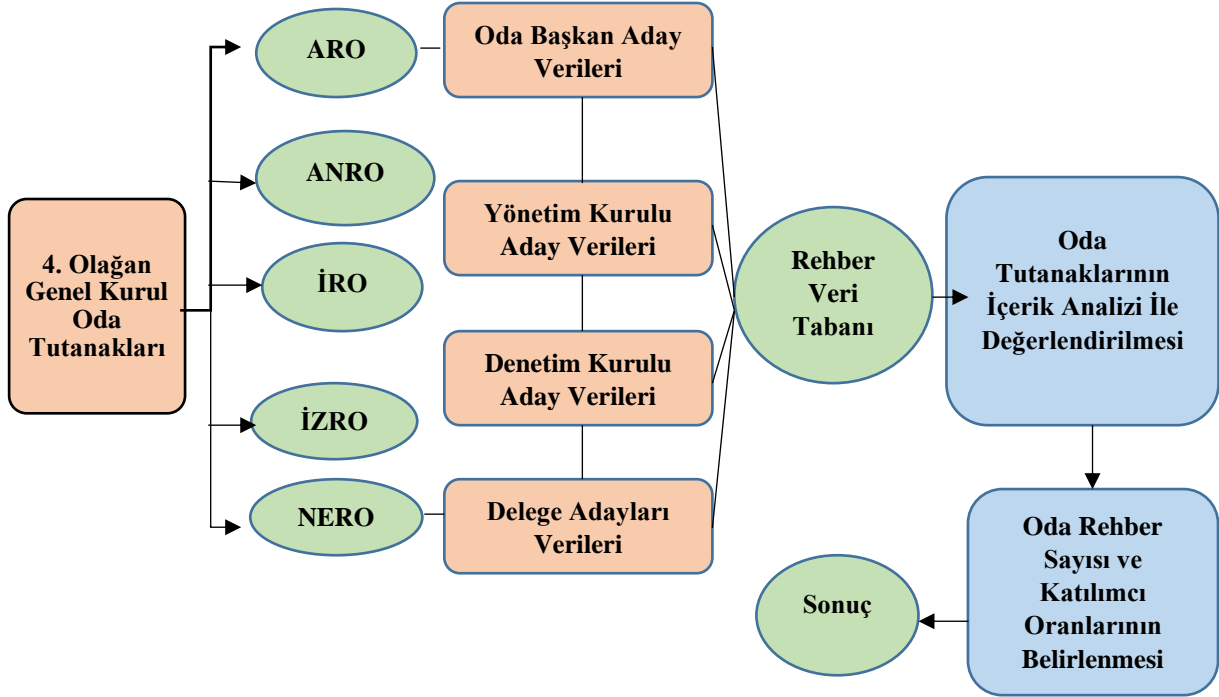
Seçimler bir ülkenin veya kurumların en iyi şekilde temsilini sağlayacak aracı kişilerin belirlenmesinde oldukça önem taşımaktadır. Dolayısıyla çeşitli alanlarda gerçekleştirilen her seçimin ve sonuçlarının ayrı bir önem teşkil ettiği söylenebilmektedir. Bu çalışmada ise seçimlerin ve seçim sonuçlarının ne tür öneme sahip olduğunun görülebilmesi adına Turist rehberliği mesleğinin seçim tutanakları ele alınmıştır. İlgili literatür incelendiğinde seçim tutanaklarına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması bu araştırmanın ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Dolayısıyla turist rehberliği mesleğine yönelik gerçekleştirilen seçimlerin önemine ve sonuçlarına vurgu yapan bu çalışmada, Turist rehberliği meslek odalarının üç yılda bir gerçekleştirdiği Olağan Genel Kurul seçimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ek olarak seçimlere katılım sağlayan turist rehber sayısı ile odalara bağlı turist rehber sayıları kıyaslanarak seçimlerin ne derecede seyrinin etkilendiği de bu çalışmanın amaçlarından bir tanesini oluşturmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda çalışma verilenin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılmıştır.

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgular hakkında yazılı bilgi içeren materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 1999: 140). Diğer bir ifade ile araştırma verilerinin elde edileceği çalışma gruplarına doğrudan ulaşmanın mümkün olmadığı noktalarda araştırma problemlerini cevaplayabilmek adına mevcut bilgiyi kullanmayı ifade eden bir teknik türüdür (Çelebi & Orman, 2023: 168).

Dokümanlar, nitel araştırma yöntemlerinde etkili olarak kullanılan bilgi kaynaklarıdır. Dolayısıyla araştırmacı gözlem veya görüşme yapmadan ihtiyacı olan veriyi elde edebilmektedir. Bu doğrultuda doküman incelemesi araştırmacıya zaman ve para tasarrufu sağlama noktasında oldukça etkilidir. Doküman incelemesinin diğer avantajları ise şu şekildedir (Çelebi & Orman, 2023: 169);

- Gözlemlenmesi mümkün olmayan durumlarla ilgili bilgi sağlar.
- Gerçek olaylara dair görsel kanıt niteliği taşır.
- Diğer veri türlerinin aksine bilgi yorumlanmaz, doğrudan alıntılanır.
- Yapılan çalışmanın önceki uygulamalar ile kıyaslanmasına olanak sağlar.

Çalışmada veriler, 2021 yılında dördüncüsü gerçekleştirilen Olağan Genel Kurul seçim tutanaklarından elde edilmiş ve Türkiye genelinde üye sayısı en fazla olan (İRO, İZRO ANRO, ARO, NERO) 5 turist rehberliği meslek odaları ele alınmıştır. Seçim tutanaklarında adaylar, oy sayıları, oy verebilecek toplam rehber sayısı ve oy veren toplam rehber sayısı bilgileri bulunmaktadır. Bu çerçevede seçim tutanaklarına kamuya açık şekilde paylaşılan ilgili odaların panolarından ve internet sayfalarından erişim sağlanmış ve tüm bilgiler toplanarak veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Şekil 2. Araştırma Süreci

Çalışma kapsamında ilk olarak genel kurul ile belirlenen oda başkanı, yönetim kurulu üyesi ve delege üyeleri incelenmiştir. Bu incelemeler toplam aday sayısı, adayların cinsiyetleri ve dilleri üzerinden gerçekleştirilerek oda rehber verileri üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise meslek odalarının oy verebilecek üye sayısı ile oy veren üye sayısı oranları hesaplanmış ve oda organlarının toplam üyelerin yüzde kaçı ile belirlendiği hesaplanmıştır. Veriler doğrudan seçim tutanakları toplanarak elde edilmiş olup turist rehberlerinin sahip oldukları diller Turist Rehberleri Odaları Birliğinin internet sitesinden sunmuş olduğu rehber veri tabanı aracılığı ile öğrenilmiştir. Araştırmanın iki sınırlılığı bulunmaktadır. Bunlardan ilki araştırma verilerinin elde edildiği 2021 yılındaki son seçim tutanaklarını kapsamaktadır. Çalışmanın ikinci sınırlılığı ise 5 turist rehberliği meslek odası üzerinde verilerin incelenmesidir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye genelinde üye sayısı bakımından en fazla olan meslek odalarının olağan genel kurul toplantısına yönelik oda kurul ve delege aday seçimleri ele alınmıştır. Araştırma sonunda odalara bağlı rehber sayısı ile seçime katılan katılımcı sayıları karşılaştırmalı olarak verilmiş ve elde edilen bulgular derlenerek aktarılmıştır.

Oda Kurul ve Delegelerin Belirlenmesine Yönelik Bulgular

Turist rehberliği meslek odaları, 2021 yılında gerçekleştirilmiş olan 4. Olağan Genel Kurul kapsamında yapılan seçimler neticesinde oda kurulları ve delegeleri belirlemiştir. Bu çalışmada da en çok üye sayısına sahip olan İstanbul Rehberler Odası, İzmir Rehberler Odası, Ankara Rehberler Odası, Antalya Rehberler Odası, Ankara Rehberler Odası ve Nevşehir Rehberler Odası'nın seçim tutanakları ele alınarak incelenmiştir.

İncelenen seçim tutanakları çerçevesinde seçmenlerin ilk olarak oyunu kullandıkları bölüm olan odaların yönetim başkanlığına aday olan rehberlerin tutanakları ele alınmıştır. Bu bağlamda Tablo 2.'de oda başkan adaylıklarına dair verilere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2. Oda Başkan Adayı Verileri

Bölgesel Turist Rehberi Odası	Toplam Aday Sayısı	Cinsiyet		Dil	Katılımcı Rehber Dil Sayısı	Dil	Katılımcı Rehber Dil Sayısı
		Erkek	Kadın				
İstanbul Rehberler Odası	7	6	1	İngilizce	5	Hollandaca	1
				Fransızca	3	Portekizce	1
				İtalyanca	2	Almanca	1
				Yunanca	1		
İzmir Rehberler Odası	3	2	1	İngilizce	2	Hollandaca	1
				Arapça	1	Fransızca	1
Ankara Rehberler Odası	4	3	1	İngilizce	2	Fransızca	1
				İtalyanca	2		
Antalya Rehberler Odası	5	3	2	İngilizce	3	Rusça	1
				Almanca	2	Norveççe	1
Nevşehir Rehberler Odası	2	2	0	İngilizce	1	Fransızca	1

Kaynak: Seçim tutanakları ve rehber veri tabanı üzerinden yazarlar tarafından derlenmiştir.

- ❖ Tablo 2 incelendiğinde, odaların yönetim kurulu başkanı aday sayılarının 2 ile 7 arasında değiştiği, en çok başkan adaylığının İstanbul Rehberler Odası'nda, en az başkan adaylığının ise Nevşehir Rehberler Odası'nda olduğu görülmektedir.
- ❖ Tüm odalar kapsamında toplamda 21 aday bulunmaktadır. Bu adaylardan sadece 5 adayın cinsiyetinin kadın olduğu ve Nevşehir Rehberler Odası'nda hiçbir kadın rehberin aday olmadığı çarpıcı noktalardan biridir. Dolayısıyla tabloda genel olarak cinsiyet dağılımları incelendiğinde tüm odalarda erkek adayların çoğunlukta olduğu görülmektedir.
- ❖ Adayların çalışma kartlarında yazan dillerin kısmen aday olunan bölgenin turist yapısına göre şekillendiği görülmektedir. Adayların dillerinin büyük bir çoğunluğu ise İngilizce başta olmak üzere, Fransızca, İtalyanca gibi yoğun turist ağırlanan ülkelerden meydana geldiği dikkat çekmektedir. Ayrıca nadir dil kapsamında bir dile sahip aday sayısının genele göre düşük bir oranda kaldığı da çalışmanın bulguları arasında yerini almaktadır.

Oda seçim tutanaklarından çalışmanın ikinci veri kaynağını oluşturan yönetim kuruluna adaylığını koyan turist rehberlerinin seçim verileri incelenmiştir. Bu verilere ilişkin bulgular Tablo 3.'de sunulmuştur.

- ❖ Tablo 3'te odaların yönetim kurulu adaylarına ilişkin veriler paylaşılmaktadır. Verilere göre aday sayıları odalara göre farklılık göstermektedir. 47 aday ile İstanbul Rehberler Odası en çok adayın bulunduğu oda olurken, 24 aday ile Nevşehir Rehberler Odası en az adayın bulunduğu oda durumundadır.
- ❖ Odalara ilişkin toplam aday sayıları incelendiğinde 150 adaydan 108 adayın erkek, 42 adayın kadın olduğu görülmektedir. Genel olarak odalarda kadın erkek aday oranının değişken olduğu görülürken erkek rehber katılımının çok daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

- ❖ Özellikle tabloda direkt olarak dikkat çeken diğer bir bulgu ise; Antalya Rehberler Odası'nda erkek aday sayısının kadın aday sayısından 9 kat fazla olmasıdır. Kadın ve erkek sayılarındaki en düşük oran 1,4 ile İstanbul Rehberler Odasına aittir.
- ❖ Adayların dil grupları ele alındığında; Antalya Rehberler Odası dışında diğer tüm odalardaki adaylıkların İngilizce diline yoğunlaştığı görülmektedir.
- ❖ Antalya Rehberler Odası'ndaki durumda ise İngilizce dili ikinci sırada yer alırken en çok sahip olunan dil olarak Almanca dilinin olduğu dikkat çekmektedir.
- ❖ Aday sayısının da fazla oluşu ile nadir dillere sahip turist rehberlerinin başkan adaylıklarına oranla yönetim kurulu adaylığına daha fazla başvurdukları görülmektedir. Bu bağlamda Bulgarca, Japonca, Çince, Macarca gibi diller yönetim kurullarına girebilmek için aday olan turist rehberlerinde bulunan nadir dillerden bazılarıdır.

Tablo 3. Yönetim Kurulu Adayı Verileri

Bölgesel Turist Rehberi Odası	Toplam Aday Sayısı	Cinsiyet		Dil	Katılımcı Rehber Dil Sayısı	Dil	Katılımcı Rehber Dil Sayısı
		Erkek	Kadın				
İstanbul Rehberler Odası	47	28	19	İngilizce	40	Almanca	2
				İspanyolca	8	Yunanca	2
				İtalyanca	6	Rusça	2
				Portekizce	5	Japonca	2
				Fransızca	4	Çince	1
				Arapça	3	Bulgarca	1
				Endonezce	3		
İzmir Rehberler Odası	24	20	4	İngilizce	16	Almanca	3
				Fransızca	9	Portekizce	2
				İspanyolca	4	Yunanca	1
				İtalyanca	3	Macarca	1
Ankara Rehberler Odası	25	15	10	İngilizce	20	Yunanca	1
				Fransızca	2	İspanyolca	1
				Japonca	2	Çince	1
Antalya Rehberler Odası	30	27	3	Almanca	19	Hollandaca	2
				İngilizce	9	Bulgarca	1
				Rusça	5		
Nevşehir Rehberler Odası	24	18	6	İngilizce	16	İspanyolca	2
				Japonca	4	Almanca	1
				Fransızca	3	Portekizce	1

Kaynak: Seçim tutanakları ve rehber veri tabanı üzerinden yazarlar tarafından derlenmiştir.

Olağan Genel Kurulları üzerinde yapılan oda seçim verilerinin bir diğer bölümünü oluşturan kısım ise denetim kuruluna adaylığını koyan rehberlerin belirlenmesidir. Dolayısıyla Tablo 4.'te denetim kuruluna aday olan turist rehberlerine yönelik bilgiler detaylı olarak verilmiştir.

- ❖ Denetim kurulu aday verileri incelendiğinde; odalar genelinde toplam aday sayısı 44 olmasına rağmen kadın ve erkek dengesinin en orantısız dağıldığı seçim kısmı olarak dikkat çekmektedir. Toplam 44 adaydan 40'ı erkek rehber adaydan oluşurken 4 tanesi ise kadın rehber adaydır. Tabloda özellikle dikkat çekici diğer bir husus İstanbul Rehberler Odası ve Nevşehir Rehberler Odası adaylıkları haricinde diğer tüm odalarda hiçbir kadın üyenin denetim kuruluna adaylığını koymamasıdır.
- ❖ Verilere göre aday rehberlerin dil dağılımları ele alındığında, az başvuru sayısı olmasına rağmen dil çeşitliliği oldukça dikkat çeken çarpıcı noktalardan birini oluşturmaktadır. Ayrıca denetim kuruluna aday olan turist rehberlerinin çalışma kartında birden fazla dile

sahip olma oranı da oldukça yüksektir. Örneğin; İzmir Rehberler Odası denetim kuruluna aday olan toplam 10 aday sayısı bulunurken bu adayların toplam sahip olduğu dil sayısı 18'dir. Aynı şekilde 12 aday bulunan İstanbul Rehberler Odasında bu sayı 19'dur.

Tablo 4. Denetim Kurulu Adayı Verileri

Bölgesel Turist Rehberi Odası	Toplam Aday Sayısı	Cinsiyet		Dil	Katılımcı Rehber Dil Oranları	Dil	Katılımcı Rehber Dil Oranları
		Erkek	Kadın				
İstanbul Rehberler Odası	12	9	3	İngilizce	7	İbranice	1
				Fransızca	3	İspanyolca	1
				İtalyanca	3	Portekizce	1
				Çince	2	Endonezce	1
İzmir Rehberler Odası	10	10	0	Fransızca	7	Arapça	1
				İngilizce	4	Yunanca	1
				İspanyolca	2	Almanca	1
				İtalyanca	2		
Ankara Rehberler Odası	6	6	0	İngilizce	3	Fransızca	1
				Almanca	1	İspanyolca	1
				Hollandaca	1	Portekizce	1
Antalya Rehberler Odası	9	9	0	Almanca	6	Fransızca	1
				İngilizce	2	İspanyolca	1
				Rusça	1		
Nevşehir Rehberler Odası	7	6	1	İngilizce	6	Japonca	1
				Almanca	1		

Kaynak: Seçim tutanakları ve rehber veri tabanı üzerinden yazarlar tarafından derlenmiştir.

Delege aday verileri, üç yıl ara ile gerçekleşen tüm olağan genel kurullarda en çok adayın bulunduğu ve en çok oyun kullanıldığı seçim kısmıdır. Bu bağlamda Tablo 5.'de delege aday verilerine ilişkin bulgular detaylı olarak verilmiştir.

- ❖ Çalışma kapsamında 2021 yılında gerçekleşen olağan genel kurullarda tablo 4. incelendiğinde, üye sayısı en fazla olan beş meslek odası toplamda 406 adet delege aday çıkartmıştır. Adayların cinsiyet dağılımları ele alındığında, toplam erkek aday sayısı 298, kadın aday sayısı ise 108 olarak görülmektedir. Diğer bir ifade ile erkek aday sayısının kadın aday sayısına oranı 2,75 olarak gözlenmiştir.
- ❖ Delege aday verilerinde cinsiyet dağılımları ele alındığında katılım sayılarında dengesizlik görülmesine karşın diğer adaylık verilerine oranla kadın rehber adayların delege adaylıklarında çok daha fazla rol aldıkları görülmektedir.
- ❖ 219 delege aday ile İstanbul Rehberler Odası en çok delege aday çıkardan meslek odasıyken 30 aday ile Ankara Rehberler Odası en az adaya sahip oda konumundadır. Adayların çalışma kartlarında yer alan diller incelendiğinde ise; diğer aday verilerinde olduğu gibi İngilizce dilinden çalışma kartına sahip turist rehberlerinin yoğunlukta olduğu, bu dili Almanca, Fransızca, İspanyolca ve İtalyanca dilleri izlediği görülmektedir. Ayrıca İbranice, Norveççe, Romence, Yunanca, Lehçe gibi nadir dillere sahip rehberlerin delege adaylıklarında sıklıkla görüldüğü de göze çarpmaktadır.

Tablo 5. Delege Adayları Verileri

Bölgesel Turist Rehberi Odası	Toplam Aday Sayısı	Cinsiyet		Dil	Katılımcı Rehber Dil Oranları	Dil	Katılımcı Rehber Dil Oranları
		Erkek	Kadın				
İstanbul Rehberler Odası	219	154	65	İngilizce	170	Japonca	8
				İtalyanca	21	Yunanca	6
				İspanyolca	21	İbranice	2
				Fransızca	21	Norveççe	2
				Almanca	18	Sırpça	2
				Çince	16	Hırvatça	1
				Arapça	12	İzlandaca	1
				Portekizce	11	Lehçe	1
				Endonezce	11	İsveççe	1
				Rusça	9	Fince	1
İzmir Rehberler Odası	40	31	9	İngilizce	25	Arapça	2
				Fransızca	11	Portekizce	2
				Almanca	8	Yunanca	2
				İspanyolca	4	Macarca	1
				İtalyanca	4	Çince	1
				Hollandaca	3		
Ankara Rehberler Odası	30	19	11	İngilizce	19	Çince	1
				Fransızca	4	İspanyolca	1
				İtalyanca	3	Portekizce	1
				Japonca	2	Urduca	1
				Almanca	2	Yunanca	1
Antalya Rehberler Odası	83	67	16	Almanca	42	Arapça	1
				İngilizce	36	Bulgarca	1
				Rusça	12	İtalyanca	1
				Hollandaca	6	Japonca	1
				İspanyolca	2	Lehçe	1
				Norveççe	2	Portekizce	1
				Fransızca	2	Romence	1
Nevşehir Rehberler Odası	34	27	7	İngilizce	27	Rusça	2
				İspanyolca	5	Portekizce	2
				Fransızca	4	Almanca	2
				Japonca	3	İtalyanca	1

Kaynak: Seçim tutanakları ve rehber veri tabanı üzerinden yazarlar tarafından derlenmiştir.

Meslek Odalarına Bağlı Rehber Sayısı ve Olağan Genel Kurul Seçimlerine Katılım Oranlarının Belirlenmesine Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye genelinde üye sayısı en fazla olan beş meslek odasına bağlı turist rehberleri sayısı ile 2021 yılında düzenlenen olağan genel kurullarına katılım sağlayan rehber sayılarının karşılaştırmaları verilmiştir. Bu verilere ilişkin bilgiler Tablo 6.'da sunulmuştur.

- ❖ Tablo 6'da oda rehber sayısı ve katılımcı oranları incelenmiştir. Tabloda yer alan değerler olağan genel kurul tutanaklarına ek olarak TUREB internet sitesi rehber sayılarından derlenmiştir. Tabloda olağan genel kurulların gerçekleştiği odalardaki oy verebilecek toplam rehber sayısı ve oy veren rehber sayıları verilmiş, devamında ise toplam katılım oranı ile başkan seçilen adayın aldığı oyun oy verebilecek toplam turist rehberi sayısına oranına yer verilmiştir. Bu tablo çalışmasının amacı seçimi kazanan oda yöneticilerinin odaya bağlı ve oy verebilecek rehberlerin yüzde kaçının oyunu aldığının araştırılmasıdır.

- ❖ Tablo incelendiğinde Nevşehir Rehberler Odası dışında diğer odalarda seçime katılım oranının yarıdan daha düşük olduğu görülürken bu oranın %23,7 ile %41,4 arasında kaldığı görülmektedir. Nevşehir Rehberler Odasında ise seçime katılım oranının %86,6'a ulaşıldığı görülmektedir.
- ❖ Nevşehir Rehberler Odası haricinde diğer tüm odalara ait bu düşük oranlar oda başkanlarını seçen oy oranlarında %20'nin altına da düşerek %13,4 ile %17,4 oranları arasında kalmasına neden olmuştur. Bir diğer ifade ile İstanbul Rehberler Odası 2021 Olağan Genel Kurul başkanı tüm oy verebilecek odaya üye eylemli rehberlerin sadece %13,4'ünün oyunu alarak yönetim kurulu başkanlığına seçilmiştir.

Tablo 6. Oda Rehber Sayısı ve Katılımcı Oranları

Bölgesel Turist Rehberi Odası	Odaya Bağlı ve Oy Verebilecek Eylemli Rehber Sayısı	Seçimde Oy Veren Rehber Sayısı	Toplam Katılım Oranı	Kazanan Adayın Genele Oranı
İstanbul Rehberler Odası	3664	871	%23.7	%13.4
İzmir Rehberler Odası	750	249	%33.1	%15.8
Ankara Rehberler Odası	489	148	%30.2	%14.1
Antalya Rehberler Odası	1275	530	%41.4	%17.4
Nevşehir Rehberler Odası	514	440	%86.6	%48.4

Kaynak: Seçim tutanaklarından yazarlar tarafından derlenmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Meslek örgütleri, örgüt yapısını oluşturmak, meslekteki sorunlara çözüm üretmek, mesleğin gelecek nesillere aktarılması ve devam ettirilebilmesi için vizyon ve misyonunu belirlemek, meslek hürriyetini kazanmak gibi görevler çerçevesinde gelişmektedir. Meslek örgütleri her sektörde olduğu gibi bir hizmet sektörü olan turizmde de kendine yer edinmiştir. Turizm sektöründe belirli bir kalitenin sağlanabilmesi ve memnuniyetin oluşabilmesi için örgüt veya birlik çerçevesinde değerlerin oluşturularak uygulanması zaman içerisinde meslek örgütlerinin meydana gelmesini zorunlu hale getirmiştir. Turizm sektörü içerisinde memnuniyeti sağlama noktasında doğrudan odak nokta olan ve en çok iletişim içinde bulunan şüphesizki turist rehberleridir. Turist rehberlerinin belli bir düzeyde iş kalitesini yakalayabilmesi ve bunu koruyabilmesi için kamu kurum niteliği taşıması gerekmektedir. Dolayısıyla turist rehberlerini denetleyecek, turist rehberliğinin mesleki sorunlarını ele alacak bir kuruluşun varlığı ya da var oluşu büyük ölçüde önem taşımaktadır. Bu durum Turist Rehberleri Birliği (TUREB) ile sağlanmaktadır. Buradan hareketle bu çalışma turist rehberliği meslek odalarına yönelik 2021 yılında dördüncüsü gerçekleştirilen meslek odaları olağan genel kurul seçimlerine ilişkin verilerin analiz edilmesini amaçlamaktadır. Bu amaç çerçevesinde Tureb'e bağlı olan ve Türkiye içerisinde en fazla üyeye sahip 5 meslek odası temel alınarak seçim tutanakları ele alınmıştır. Tutanaklarda belirtilen turist rehberlerinin bilgileri rehberlik veri tabanı üzerinden aratılarak derlenmiş ve çalışma içerik analiz yöntemine tabi tutulmuştur. İlgili literatür incelendiğinde; turist rehberliği mesleki sorunlar kapsamında pek çok farklı çalışma bulunmaktadır (Yenipınar, Bak & Çapar, 2014; Karacaoğlu & Sert, 2018; Çakmak, 2018a; İlhan & Soybalı, 2018; Eser & Şahin, 2020; Çakmak, 2019; Çakmak, 2020). Mesleki sorunlara olan çalışmaların çeşitliliği dikkat çekse de olağan genel kurul seçimlerine ve katılım önemine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmada kurul seçimlerine katılım oranlarının ve aday olan turist

rehberlerine yönelik yapılan değerlendirmelerin bilimsel çerçevede ele alınıyor olması araştırmanın önemini ortaya koyar niteliktedir.

Araştırmadan elde edilen bulguların sonuçlarına göre turist rehberliği mesleğinde kadın ve erkek rehber sayılarının arasında ciddi bir fark olmamasına karşın tüm meslek örgütlerinin yönetici adaylıklarında, seçime adaylığını koyan ve seçilen kadın turist rehberlerinin sayısının erkek turist rehberlerine göre dramatik derecede az oluşu araştırmanın temel sonuçlarından bir tanesini oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında elde edilen genel bulgulara göre, kadın turist rehberlerinin erkek turist rehberlerine oranla oda başkanlıklarına çok daha az sayıda adaylığını koyduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca çalışmada ele alınan odalara adaylığını koyan kadın rehberlerin hiçbirinin seçilememiş olması da çalışmanın önemli çıktıları arasında kendine yer edinmektedir. Turizm sektörü her dönem itibariyle yaşanan krizlere çok açık bir sektör konumundadır. Dolayısıyla Çakmak (2018b) araştırmasında kadın turist rehberlerinin erkek turist rehberlerine oranla kriz yönetme konusunda çok daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda bu çalışmanın sonucunda kadın aday ve seçilmiş birey arasındaki azlık araştırmanın önemli sonuçlarından birini yansıtmaktadır.

Çalışmanın çarpıcı sonuçlarından bir diğeri ise oda rehber sayısı ve seçimlere yönelik katılımcı sayılarına ilişkin sonuçlardır. Nevşehir Rehberler Odası haricinde araştırmada yer alan diğer odaların hepsinde odalara üye rehberlerin seçime katılması konusunda çok düşük oranlarda kalındığı görölmektedir. Örneğin, odaya bağlı turist rehberlerin %13,4 ile %17,4'ü arasında yer alan çoğunluğun tüm oda yönetiminden sorumlu olacağına yönelik karar verildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Dil grupları nezdinde delege ve kurul adaylıkları ele alındığında Antalya Rehberler Odası haricinde diğer tüm odalarda İngilizce dilindeki turist rehberlerinin yoğunluğu dikkat çekmektedir. Antalya Rehberler Odası'nda ise adayların çoğunluğunun Almanca dilinden oluştuğu görölmektedir. Yaşanılan bu durumun 2021 yılı milliyetlerine göre Antalya'ya giriş yapan ziyaretçi sayısı ile yakından ilişkili olduğu düşünölmektedir.

2021 Antalya verilerine göre bölgeye en çok ziyarette bulunan ikinci ölke 1.268.179 kişi ile Almanya'dır. Antalya'ya en çok giriş yapan ve listede birinci sırada yer alan 3.586.928 kişi ile Rusya ise delege ve kurul adaylıklarında yer alan dil grupları ile oldukça ters orantılıdır. Bölgenin turist kimliği belirgin olmasına karşın Rusça dilinde aday sayısının Almanca ve İngilizce dillerine göre seyrinin oldukça az olduğu görölmektedir. Varılan bu sonucun İstanbul ilinde de yaşandığı dikkat çeken bir unsurdur. İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğu ziyaretçi istatistikleri doğrultusunda 2021 yılında İstanbul'a birinci sırada 832.915 kişi ile Alman ziyaretçilerin geldiği görölmektedir. İstanbul Rehberler Odası yetki alanı içerisinde özellikle Arapça ve Çince dillerinde kaçak rehberlik faaliyetleri ile ilgili kronikleşmiş durumda sorunlar olmasına rağmen bu dil gruplarından yönetim süreçlerine katılma hususunda az sayıda aday olduğu da göze çarpan sonuçlardan biridir.

Bu bağlamda meslek odaları seçim tutanakları özelinde mevcut durum göz önüne alınarak geliştirilen öneriler şu şekildedir;

- Meslek odaları, belirli periyotlar ile seçimlere katılım ve demokratik oy verme hakkının önemini üyelerine daha efektif şekilde anlatmalı, bu konularda sürekli bilgilendirmeler yaparak seçim dönemlerinde katılımı arttıracak ve tüm rehberlere ulaşacak süreçleri izlemelidir.

- Çalışma sonuçlarına göre özellikle kadın turist rehberlerinin oda yönetim kurullarında temsilini artırmak için teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır. Bu doğrultuda Çakmak'ın (2018b) doktora tez çalışmasında ulaştığı sonuca göre kadın turist rehberlerinin erkek turist rehberlerine oranla kriz yönetiminde çok daha başarılı olduğuna değinilmiştir. Dolayısıyla kadın rehber adaylarının sıklığında ve teşvikinde yaşanacak artış ile turist rehberliği mesleğinde, turizm sebepli yaşanabilecek olası krizlerin yönetilmesi sürecinde pozitif yönde farklılıkların meydana gelmesi muhtemel olacağı düşünülmektedir. Duruma ek olarak kriz yönetme, temsil yeteneği yüksek kadınların yönetiminde daha fazla söz sahibi olmasını sağlamak için belirli oranda kadın adayların olması zorunluluğu da getirilebilir.
- Yönetim ve Denetim Kurulu adayları daha adil bir cinsiyet dengesi gözetilerek belirlenmelidir. Oda başkanlığına aday olacak turist rehberleri, kuracakları yönetim ve denetim kurulu ile delege aday listelerinde kadın-erkek oranlarını gözeterek karar vermelidir.
- Gelecekte gerçekleştirilecek olan araştırmalara öneri olarak ise; turist rehberlerinin gözünden olağan genel kurulların önemine ilişkin bir alan çalışması yapılabilir. Böylece genel kurullara katılımın az olmasının sebepleri araştırılabilir.

Kaynakça

- Albuz, N., akmak, T.F., Eren, A., Tekin, ., & Güven Yeşildağ, G. (2018). *Turist Rehberliğine Giriş*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akay, B., Uslu, A. & Sancar, M. F. (2014). Turizm rgütlerinin Turizme Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(4), 6-14.
- Bayram, A. T., Ormankıran, Y. & elen, O. (2019). Turist Rehberlerin Mesleki rgütlenmesi, B. Zengin, G. Erkol Bayram & O. Batman (Ed.) *Turist Rehberliği Mesleği (Dünü- Bugünü-Yarını)* içinde (271- 286), Ankara: Detay Yayıncılık.
- akmak, T. F. (2018a). Turist Rehberliğinin Açmazları, Eser, S. şahin, S. akıcı, C. (Ed.) *Turist Rehberliği* içinde (287- 306), Ankara: Detay Yayıncılık.
- akmak, T. F. (2018b). *Turizm Endüstrisinde Kriz Yönetimi: Turist Rehberleri Üzerine Bir Alan Araştırması*, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- akmak, T. F. (2019). Yasa Dışı Rehberlik Faaliyetlerinin İçerik Analizi Yoluyla İncelenmesi: İstanbul Rehberler Odası Örneği, *Turizm Akademik Dergisi*, 6 (2), 31-41.
- akmak, T. F. (2020). Turist Rehberlerini Yasa Dışı alışmaya Yönlendiren Etmenler Üzerine Bir Araştırma, *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 2(2), 91-107.
- Çelebi, M. & Orman, F. (2023). Veri Toplama Teknikleri. M. Çelebi (Ed.), *Nitel Araştırma Yöntemleri 3. Baskı* içinde (149-175). Ankara: Pegem Akademi.
- Devlet Denetleme Kurulu, (2009). *Araştırma ve İnceleme Raporu*, 6: 1-1062.
- Düz, B. (2016). *Turist Rehberlerinin Performans Kriterlerini Belirlemeye Yönelik Bir alışma: Turist Rehberliği Performans Ölçeği Geliştirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eser, S. (2018). Meslek Olarak Turist Rehberliği, S. Eser, S. şahin & C. akıcı (Ed.), *Turist Rehberliği* içinde (ss.25-46). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Eser, S. & şahin, S. (2020). Turist Rehberliği Mesleğinde Yaşanan Güncel Sorunlar Üzerine Bir İnceleme, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2): 1344-1355.
- Gök, C. & Sarı, Y. (2010). Turizm Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ve Turizm İşletmelerinin Bu STK'na Bakışı Üzerine Bir Araştırma: Fethiye Örneği, *11. Ulusal Turizm Kongresi*, (pp.554-563). Kuşadası, Turkey.
- Gümüş, H. (2008). *Türkiye'de Ulusal Turizm rgütlerinin Yapısal Analizi ve Turizm Pazarlamasına Katkılarına Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İlhan, Y. & Soybalı, H. H. (2018). Turist Rehberlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir Araştırma, *Turist Rehberliği Dergisi*, 1(1), 13-23.
- İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2022). *İstatistikler ve Raporlar, Turizm İstatistikleri*, Mayıs 17, 2024 tarihinde <https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-310679/istanbul-turizm-istatistikleri---2022.html> adresinden alındı.
- Karacaoğlu, S. & Sert, A. N. (2018). Turist Rehberlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir Araştırma: Kapadokya Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 81-99.

Karataş, İ. H. & Şaşmaz, Z. (2013). Okul ve Eğitim Yöneticilerinin Kurmuş Olduğu Sivil Toplum Kuruluşlarının Mesleki Etkililiklerinin Araştırılması: Nitel Bir Analiz, *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 23-53.

Kılıç, A. & Hacıoğlu, N. (2018). Turist Rehberliğinde Mesleki Örgütlenme, S. Eser, S. Şahin & C. Çakıcı (Ed.), *Turist Rehberliği içinde* (239- 262). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kiper, S. & Koştı, N. (2010). Denizli Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Örgütlenme Konusundaki Görüşleri, *Fırat Saplak Hizmetleri Dergisi*, 5(14), 1-14.

Koç, H. & Topaloğlu, M. (2012). *İşletmeciler İçin Yönetim Bilimi 2. Baskı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Saatci, S. (2021). Meslek Örgütlenmelerinden Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına, *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2(2), 213-232.

Turist Rehberleri Birliği [TUREB]. (2024). *Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği*, Mayıs 17, 2024 tarihinde <https://www.tureb.org.tr/Sayfa?id=14> adresinden alındı.

Turist Rehberleri Birliği [TUREB], *Üye Odalar*, Mayıs 17, 2024 tarihinde <https://www.tureb.org.tr/Oda> adresinden alındı.

Turist Rehberleri Birliği [TUREB], *Yönetim Kurulu*, Mayıs 17, 2024 tarihinde <https://www.tureb.org.tr/Sayfa?id=5> adresinden alındı.

Türk Dil Kurumu [TDK]. (2022). *Örgüt*, Mayıs 17, 2024 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.

Öter, S. (2023). Turist Rehberinin Çalışma Esasları, Ö. Köroğlu & Ö. Güzel (Ed.) *Kavramdan Uygulamaya Turist Rehberliği Mesleği içinde* (ss.115-138). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Öter, Z. & Sarıbaş, Ö. (2018). Turist Rehberlerinin Görevleri ve Rollerini, S. Eser, S. Şahin & C. Çakıcı (Ed.), *Turist Rehberliği içinde* (101- 118). Ankara: Detay Yayıncılık.

Usta, Ö. (2016). *Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım 5. Baskı*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yenipınar, U., Bak, E. & Çapar, G. (2014). Turist Rehberliği Meslek Kanununun, Meslek Örgütleri ve Öğretim Elemanlarının Bakış Açısı ile Değerlendirilmesi, *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 86-114.

Yıldırım, Ş. & Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.